

Kalinska bb, čija je djelatnost firme veleprodaja, trgovina tekstilom, obucom, kozmetikom i djelovima za traktore, postupajući u svojstvu direktora kao odgovorne osobe, otvorio transakcijske račune kod Uni Credit Zagrebačke banke br. 3386702200063721, kod Univerzal banke Sarajevo br. 1650419900311769 i kod Hypo Alpe Adria bank Mostar br. 3060460000025167, prikazujući ostvareni promet u iznosu od 3.845.866,14 KM, sa kupcima „Univerzal“ d.o.o. K. Dubica, „Deniz“ d.o.o. Bihać, „Holt“ d.o.o. Banja Luka, „Medius“ d.o.o. Banja Luka, „Delfin“, d.o.o. Banja Luka, „Rover“ d.o.o. Doboj, „Artist“ d.o.o. Vitez, „Jankulina“ d.o.o. Banja Luka, „Hrana koop“ d.o.o. Banja Luka, „Hari II“ d.o.o. Novi Travnik i „Elektra“ d.o.o. Novi Travnik, a u namjeri da izbjegne plaćanje poreza na promet, kao porezni obaveznik, u smislu čl. 8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Sl. Glasnik BiH“, broj 62/04), odnosno člana 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Službene novine F BiH“, broj 49/02) – prečišćeni tekst, nije vodio knjigu ulaznih, niti knjigu izlaznih faktura, kao ni knjigu datih narudžbenica – izjava, niti robno knjigovodstvo u 2004. i 2005. godini, nije sačinjavao veleprodajne i moloprodajne kalkulacije za nabavljenu robu, niti zapisnike o nivelaciji cijena, nije vršio plaćanje nabavljene robe iz inozemstva, odnosno platni promet s inozemstvom nije obavljao preko banke, iz čega proizilazi da je roba nabavljena gotovinski, za keš, nije vodio osnovne i pomoćne poslovne knjige, prema načelima dvojnog knjigovodstva, tako nije ispunio uslove za bezporeznu prodaju iz čl. 5. odnosno čl. 8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, ta kao porezni obaveznik, budući da je nabavljenu robu prodao za gotov novac, što se tretira kao krajnja potrošnja, nije obračunao i platio porez na promet proizvoda po tarifi T1 i T2, kako je propisano odredbama čl. 26. 27, i 28 Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Službene novine F BiH“ br. 49/02 – prečišćen tekst), odnosno odredbama čl. 21, 23 i 24. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Sl. Glasnik BiH“, broj 62/04), tako da iznos izbjegnuto i neplaćenog poreza na promet proizvoda za 2004. godinu iznosi 69.616,65 KM, a za 2005. godinu 529.801,78 KM, dakle ukupno za 2004 i 2005. godinu iznos izbjegnutih i neplaćenih poreznih obaveza iznosi 599.418,43 KM, za koji iznos je oštetio budžet FBiH i BiH.

Dakle, izbjegao plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom BiH, dajući lažne podatke o činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa poreskih obaveza, a iznos obaveze čije plaćanje je izbjegnuto, prelazi iznos od 200.000,00 KM

Čime je počinio produženo krivično djelo porezne utaje iz čl. 210. st. 3. KZ BiH u vezi sa članom 54 KZ BiH

pa ga Sud, na osnovu citiranih zakonskih propisa, te uz primjenu članova 39., 42. i 48. KZ BiH,

OSUĐUJE

Na kaznu zatvora u trajanju od (4) godine i 6 (šest) mjeseci

Na osnovu člana 110. i 111. Krivičnog zakona BiH od optuženog se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom u visini iznosa utajenog poreza od 599.418,43 KM.

Na osnovu člana 188. stav 1. u vezi sa članom 186. stav 2. ZKP-a BiH optuženi se obavezuje da plati troškove krivičnog postupka čiju će visinu Sud odrediti posebnim rješenjem, nakon pribavljanja potrebnih podataka.

Obrazloženje

Optužnicom broj: KT-223/06 od 23.11.2007. godine, koja je od strane ovog Suda potvrđena dana 06.12.2007. godine, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine je optužilo Muhameda Kurdića da je počinio produženo krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, na način i vrijeme navedeno u izreci ove presude.

Iznoseći uvodne riječi tužilac je istakao da će u toku postupka dokazati da je optuženi Muhamed Kurdić počinio navedeno krivično djelo na način i u vrijeme kako je to opisano u dispozitivu optužnice. Prema stavu tužilaštva opisano ponašanje optuženog u vremenskom periodu koji je obuhvaćen optužnicom, imalo je za posljedicu izbjegavanje plaćanja poreskih obaveza propisanih poreskim zakonodavstvom, pa prema tome i počinjenje krivičnog djela porezna utaja iz člana 210. stav 3. KZ-a BiH.

Nakon održanog glavnog pretresa i izvedenih dokaza, smatrajući da je istim dokazao krivicu optuženog za navedeno djelo, tužilac je predložio da Sud optuženog oglasi krivim I izrekne mu kaznu zatvora u trajanju ne manjem od pet godina, kao I da se shodno članu 110. KZ BiH od optuženog oduzme

imovinska korist u visini utajenog poreza, te isti obaveže na plaćanje troškova krivičnog postupka.

Na ročištu za izjašnjenje o krivnji, optuženi Muhamed Kurdić se u prisustvu svog branitelja i tužitelja izjasnio da nije kriv za djelo koje mu se stavlja na teret. Kod istog stava optuženi je ostao do kraja glavnog pretresa, kao i u završnoj riječi.

Prvobitno izabrani branilac optuženog, advokat Suad Sultanović u uvodnoj riječi je tvrdio da je pravno lice „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik, čiji je direktor i osnivač bio optuženi, bilo registrovano za obavljanje veletrgovine, te da s obzirom na to u periodu navedenom u optužnici nije bilo dužno obračunati porez na promet proizvoda i usluga. U završnoj riječi, branilac po službenoj dužnosti, advokat Advija Hodžić je istakla da Tužilaštvo u toku glavnog pretresa, izvedenim dokazima nije uspjelo dokazati da je njen branjenik počinio krivično djelo koje mu je predmetnom optužnicom stavljeno na teret (nakon što je prvobitni branilac optuženog istom otkazao punomoć za zastupanje već nakon prvog pretresa, optuženom je postavljen branilac po službenoj dužnosti, za koga se lično izjasnio). Branilac optuženog je u završnoj riječi posebno osporila izvršeni inspekcijski nadzor pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik, pri tome iznoseći tvrdnju da je Porezna uprava učinila niz propusta prilikom vršenja inspekcijskog nadzora i sačinjavanja zapisnika o istom. Na kraju, pored prijedloga da se optuženi oslobodi optužbe, a u slučaju da sud ipak utvrdi odgovornost optuženog, odnosno istog oglasi krivim, predlaže da sud optuženom izrekne što blažu kaznu, odnosno da prilikom odmjeravanja kazne uzme u obzir niz olakšavajućih okolnosti kao što su njegova teška materijalna situacija, njegov porodični status, te oskudnu, odnosno gotovo nikakvu stručnu osposobljenost za rukovođenje firmom.

U toku dokaznog postupka, kao dokazi tužilaštva, saslušani su svjedoci Lamija Mujdžić i Vahid Ramulj, te vještak finansijske struke prof. dr. Dževad Šabić.

Tokom glavnog pretresa, tužilac je prezentirao i slijedeće materijalne dokaze:

- 1. Nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke prof.dr Šabić Dževad od 20.06.2007. godine, uz Dopunu nalaza od 10.06.2008. godine,*
- 2. Zapisnik o inspekcijskom nadzoru Kantonalnog poreznog ureda N. Travnik br. 10-6/02-15-1-246/06 od 28.08.2006. godine,*
- 3. JCI (jedinствена carinska isprava) broj C 7112, sa priložima,*

4. JCI br. C 44923, sa priložima
5. JCI br. C 35720, sa priložima
6. JCI br. C 31550, sa priložima
7. JCI br. C 31299, sa priložima
8. JCI br. C 70893, sa priložima
9. JCI br. C 35254, sa priložima
10. JCI br. C 39088, sa priložima
11. JCI br. C 23416, sa priložima
12. JCI br. C 31252, sa priložima
13. JCI br. C 49838, 35251 sa priložima
14. JCI br. C 7110, sa priložima
15. JCI br. C 39216, sa priložima
16. JCI br. C 62501, sa priložima
17. JCI br. C 64399, sa priložima
18. JCI br. C 53356, sa priložima
19. JCI br. C 41728, sa priložima
20. JCI br. C 49195, sa priložima
21. JCI br. C 47654, sa priložima
22. JCI br. C 67302, sa priložima
23. JCI br. C 28099, sa priložima
24. JCI br. C 74228, sa priložima
25. JCI br. C 47856, sa priložima
26. JCI br. C 47860, sa priložima
27. JCI br. C 35538, sa priložima
28. JCI br. C 31243, sa priložima
29. JCI br. C 32449, sa priložima
30. JCI br. C 52437, sa priložima
31. JCI br. C 7109, sa priložima
32. JCI br. C 45061, sa priložima
33. JCI br. C 7107, sa priložima
34. JCI br. C 7099, sa priložima
35. JCI br. C 6373, sa priložima
36. JCI br. C 7105, sa priložima
37. JCI br. C 6402, sa priložima
38. JCI br. C 6406, sa priložima
39. JCI br. C 6749, sa priložima
40. JCI br. C 6754, sa priložima
41. JCI br. C 6751, sa priložima.
42. JCI br. C 6762, sa priložima
43. JCI br. C 6755, sa priložima
44. JCI br. C 6767, sa priložima

45. JCI br. C 43277, sa priložima
46. JCI br. C 43290, sa priložima
47. JCI br. C 44249 sa priložima
48. JCI br. C 44247 sa priložima
49. JCI br. C 74217 sa priložima
50. JCI br. C 52429 sa priložima
51. Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta PU Središnji ured Sarajevo RI Travnik br. 10/05-4-49-3334/06 od 16.10.2006. godine,
52. Ulazne fakture od dobavljača „Hari II“ d.o.o.Novi Travnik, br. 143, 95, 80, 78, 229, 407, 386 i 108, „Elektra“ d.o.o. Kiseljak br. 267 i 327 i „Bogner Čelik“ d.o.o. Vitez, br. B/RO/532,
53. Izlazna faktura br. 110/04 od 02.10.2004. godine na 14.349,90 KM na dvije strane, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
54. Izlazna faktura br. 123/04 od 03.10.2004. godine na 38.066,30 KM na tri strane, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
55. Izlazna faktura br. 111/04 od 12.10.2004. godine na 20.137,00 KM, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
56. Izlazna faktura br. 116/04 od 13.10.2004. godine na 6.547,00 KM, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
57. Izlazna faktura br. 117/04 od 13.10.2004. godine na 5.033,50 KM na dvije strane, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
58. Izlazna faktura br. 118/04 od 14.10.2004. godine na 13.024,00 KM, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
59. Izlazna faktura bb od 31.10.2004. godine na 45.369,00 KM na kupac „Deniz“ d.o.o. Bihać.
60. Izlazna faktura br. 119/04 od 21.12.2004. godine na 5.704,00 KM kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
61. Izlazna faktura br. 121/04 od 21.12.2004. godine na 7.066,00 KM , kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
62. Izlazna faktura br. 122/04 od 21.12.2004. godine na 14.402,00 KM kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
63. Izlazna faktura br. nečitak budući da je prepravljjan od 21.12.2004. godine na 12.971,00 KM, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
64. Izlazna faktura br. 125/04 od 23.12.2004. godine na 23.824,70 KM kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
65. Izlazna faktura br. 126/04 od 27.12.2004. godine na 23.744,20 KM na dvije strane, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica,
66. Izlazna faktura bb od 29.12.2004. godine na 44.029,00 KM, kupac „Deniz“ d.o.o. Bihać,

67. Izlazna faktura bb od 11.05.2005. godine na 4.640,50 KM na tri strane, kupac „Holts“ d.o.o. Banja Luka,
68. Izlazna faktura bb od 11.05.2005. godine na 2.579,50 KM na dvije strane, kupac „Medijus“ d.o.o. Banja Luka,
69. Izlazna faktura bb od 11.05.2005. godine na 807,32 KM na jednoj strani, kupac „Medijus“ d.o.o. Banja Luka,
70. Izlazna faktura br 14/05 od 17.05.2005. godine na 38.266,00 KM, kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica
71. Izlazna faktura br 15/05 od 17.05.2005. godine na 18.956,65 KM, na dvije strane kupac „Univerzal company“ d.o.o. Kozarska Dubica
72. Izlazna faktura bb od 01.06.2005. godine na 8.329,38 KM, na tri strane kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
73. Izlazna faktura bb od 01.06.2005. godine na 1.310,60 KM, kupac „Rover“ d.o.o. Doboj
74. Izlazna faktura bb od 01.06.2005. godine na 81,00 M, na dvije strane kupac „Rover“ d.o.o. Doboj
75. Izlazna faktura bb na iznos od 4.706,00, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
76. Izlazna faktura bb na 2.246,68 KM, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
77. Izlazna faktura br 28/05 od 01.06.2005. godine na 15.746,00 KM, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
78. Izlazna faktura bb od 01.06.2005. godine na 900,80 KM, kupac „Rover“ d.o.o. Doboj
79. Izlazna faktura bb od 23.08.2005. godine na 317,60 KM, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
80. Izlazna faktura bb od 23.08.2005. godine na 21.245,00 KM, na dvije strane kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
81. Izlazna faktura bb od 23.08.2005. godine na 3.170,80 KM, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
82. Izlazna faktura bb od 23.08.2005. godine na 3.917,70 KM, kupac „Delfin“ d.o.o. Banja Luka
83. Izlazna faktura br. 075/06 od 23.08.2005. godine na 5.346,88 KM, kupac „Artist“ d.o.o. Vitez
84. Izlazna faktura bb od 27.10.2005. godine na 43.404,00 KM, kupac „Jankulina komerc“ d.o.o. Banja Luka
85. Izlazna faktura bb od 17.11.2005. godine na 57.781,20 KM, kupac „Deniz“ d.o.o. Bihać
86. Izlazna faktura bb od 17.11.2005. godine na 97.595,00 KM, kupac „Deniz“ d.o.o. Bihać

87. Izlazna faktura bb od 17.11.2005. godine na 56.005,20 KM, bez specifikacije robe, tj. samo naznakom „Roba po UCD 6751, 6755, reexport“, kupac „Hrana – koop“ d.o.o. Banja Luka
88. Izlazna faktura br. 97/05 od 03.12.2005. godine na 1.139,50 KM, kupac „Univerzal Company“ d.o.o. Kozarska Dubica
89. Izlazna faktura br. 98/05 od 03.12.2005. godine na 12.897,00 KM, kupac „Univerzal Company“ d.o.o. Kozarska Dubica
90. Bruto bilans za 2004 i 2005. godinu, poreska prijava za 2005. godinu, popisna lista aod 31.12.2005. godine, konačni PP-MI obrazac za 2005. godinu, od pravnog lica „Teš Grad“ d.o.o. N. Travnik,
91. Dopis PU RS br. 06/1.01/0301-713-48/06 od 12.10.2006. godine sa priložima,
92. Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Kurdić Muhameda od 23.02.2007. godine ,
93. Zapisnik o ispitivanju svjedoka Ramulj Vahida od 29.06.2007. godine,
94. Izvod iz kaznene evidencije PU Tešanj br. 04-7-4254/07 od 26.04.2007. godine za osumnjičenog Kurdić Muhameda.

Kao dokaz odbrane, u toku dokaznog postupka saslušani su svjedoci Jasna Ćorić i Vahid Ramulj, kao i sam optuženi u svojstvu svjedoka.

Nakon ocjene izvedenih dokaza optužbe i dokaza odbrane, kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, Sud je odlučio kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Optužnicom Tužilaštva BiH, optuženom je stavljeno na teret izbjegavanje plaćanja obaveza – davanja propisanih poreskim zakonodavstvom, učinjeno davanjem lažnih podataka o činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa poreskih obaveza. S obzirom na to i vremenski period obuhvaćen optužnicom (2004. godina i 2005. godina) valja naglasiti da su tokom tog perioda u primjeni bila dva zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, i to najprije entiteski, a potom državni (od 01.01.2005. godine, čijim stupanjem na snagu prestaju da važe svi propisi koji se odnose na oporezivanje proizvoda i usluga u prometu, koji su do tada bili u primjeni na području FBiH, RS i Brčko Distrikta).

Imajući u vidu veoma jasne i konkretne odredbe člana 5. i 6. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Službene novine Federacije BiH, broj 49/02), te odredbe člana 3. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Službeni glasnik BiH, broj: 62/04), nema nikakve dileme da onaj ko se bavi prometom robe i usluga, pod zakonom propisanim uslovima, podliježe

obavezi plaćanja poreza na ostvareni promet. Oba zakona međutim predviđaju i određene slučajeve oslobođanja od te obaveze, odnosno prenošenja iste na drugog obveznika, ali uz prethodno striktno ispunjenje propisanih uslova.

Tako je članom 3 Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Službeni glasnik BiH 62/04) propisano da se „porezom na promet proizvoda operezuje promet proizvoda namjenjenih krajnjoj potrošnji“. Članom 4. stav 1. tačka 1. istog Zakona propisano je da se „ne smatra kao promet proizvoda koji služe krajnjoj potrošnji, prodaja proizvoda licu koje je registrovano i bavi se trgovinom, a koje te proizvode nabavlja radi dalje prodaje“, dok je članom 5. propisano da „prodaju proizvoda za namjene iz člana 4. stav 1. tačka 1 do 6 ovog Zakona, bez plaćanja poreza na promet, mogu da vrše pravno lice i poduzetnik koji se bavi proizvodnjom, pravno lice koje se bavi trgovinom i koje je registrovano za obavljanje prometa na veliko, te pravno lice koje je registrovano za uvoz“. Navedeno oslobođanje od obaveze plaćanja poreza, uslovljeno je davanjem izjave da će kupac te proizvode koristiti isključivo za namjene iz člana 4. (među tim namjenama je i nabavka radi dalje prodaje), te da pismena izjava sadrži: registarski broj kupca, redni broj izjave, datum izdavanja, potpis ovlaštenog lica i ovjeru, a da kupac obavezno vodi knjigu datih izjava po rednim brojevima. Isto tako, preduslov za oslobođanje je i da je plaćanje izvršeno bezgotovinski, to jest žiralno.

Prema članu 8. tačka 1. stav 1. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, na koji se optužnica poziva, obveznik poreza na promet je svako lice i građanin koji izvrši promet proizvoda namjenjenih krajnjoj potrošnji. Pri tome se pod licem, shodno članu 2. istog Zakona, podrazumjeva svako pravno lice i preduzetnik. Shodno članu 21. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, na koji se optužnica takođe poziva, obveznik poreza je dužan sam obračunati porez na promet, a obaveza obračunavanja nastaje u momentu kada je izvršen promet proizvoda. Promet proizvoda je prema stavu 3. istog člana izvršen danom izdavanja fakture (računa) o prodaji proizvoda, odnosno isporuke proizvoda ukoliko je ista obavljena prije izdavanja fakture. Isti se prema stavu 1. člana 24. Zakona plaća u roku od 5 dana po isteku nedjelje u kojoj je obavljen promet na vrijednost prodatih proizvoda.

Nadalje, članom 23 stav 2. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga propisano je da uvoznici plaćaju porez na promet u roku za plaćanje carine i drugih uvoznih dadžbina. Shodno članu 26. istog Zakona, porezni obveznik poreza na promet sastavlja izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na promet mjesečno i podnosi ga Poreznoj upravi u roku od 15 dana po isteku mjeseca. Na osnovu podataka o vrijednosti prodatih proizvoda na dan

31.decembra godine za koju se obavlja obračun, porezni obveznik konačno obračunava porez na promet za proteklu godinu i podnosi ga do 28. februara tekuće godine, za prethodnu.

Pitanja koja se odnose na predmet oporezivanja, na to ko se smatra poreskim obveznikom, kada nastaje obaveza obračunavanja i plaćanja poreza na promet proizvoda i usluga, ta kada i pod kojim uslovima se porezni obveznik iste može osloboditi, na istovjetan način su bila regulisana i u odredbama članova 5., 6., 7., 13., 26., 27., 28 Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Službene novine FBiH, broj: 49/02). Međutim, valja imati u vidu da je nakon stupanje na snagu zakona na nivou BiH (počev od 01.01.2005. godine) došlo do pretarifiranja nekih proizvoda, tako da su pojedini proizvodi iz tarifnog razreda 1 prebačeni u tarifni razred 2., a napravljena je i izmjena u odnosu na raniji Zakon, koja se odnosila na to da je uz narudžbenicu, odnosno pismenu izjavu morao da stoji originalni identifikacioni broj kupca i rješenje o registraciji kupca ili bar ovjerena kopija istih.

U konkretnom slučaju, nakon analize provedenih dokaza, sud je van svake razumne sumnje utvrdio da optuženi nije postupio u skladu sa navedenim propisima, nego je u vrijeme i na način naveden u izreci ove presude, kao odgovorno lice, dajući lažne podatke o činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa poreske obaveze, izbjegao plaćanje propisanih poreznih davanja koje je imala njegova firma „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik u ukupnom iznosu od 599. 418,43 KM, koji se odnosi na obaveze u toku 2004. i 2005. godine .

Da je optuženi postupao na način naveden u izreci ove presude, sud je utvrdio na osnovu:

- nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Šabić Dževada od 20.06.2007. godine, dopune istog od 10.06.2008. godine, kao i saslušanjem vještaka;**
- na osnovu Zapisnika o inspekcijskom nadzoru poreznog obveznika od 28.08.2006. godine, sačinjenog od strane inspektora Porezne Uprave-Kantonalnog ureda Novi Travnik Mujdžić Lamije i Jasne Ćorić,**
- na osnovu iskaza navedenih inspektora saslušanih i neposredno na glavnom pretresu u svojstvu svjedoka optužbe i odbrane;**
- iskaza svjedoka Ramulj Vahida saslušanog na glavnom pretresu i u toku istrage, te**

- već navedene materijalne dokumentacije, u toku pretresa prezentirane od strane Tužilaštva BiH.

Svi ti dokazi su međusobno saglasni u pogledu odlučnih činjenica koje se optuženom stavljaju na teret. Isti se po svom sadržaju logično nadovezuju tako da njihova vjerodostojnost nije dovedena u sumnju dokazima odbrane, a postojanje brojnih odlučnih činjenica potvrdio je i sam optuženi u iskazu datom tokom glavnog pretresa, a posebno u iskazu, koji je u prisustvu branioca dao u toku istrage.

Činjenica da je optuženi Muhamed Kurdić direktor i jedini vlasnik-osnivač pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik sa sjedištem u Novom Travniku u Ul. Kalinska bb, nesumnjivo proizilazi iz podataka iz sudskog registra Kantonalnog suda u Travniku, u kome je optuženi na osnovu rješenja broj: U/I-111/04 od 03.03.2004.godine upisan kao osnivač i direktor, bez ograničenja ovlašćenja. Sve to konstatovano je i u nalazu i mišljenju vještaka, kao i Zapisniku o izvršenom inspekcijskom pregledu, a potvrdio je u cjelosti i sam optuženi u toku istrage (Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog, broj: KT-223/06 od 23.02.2007. godine, koji su osumnjičeni i njegov branilac potpisali bez ikakvih primjedbi), a da je to tako proizilazi čak i iz iskaza optuženog datog na glavnom pretresu, kada je optuženi detaljno opisao kada, kako i na čiju inicijativu je postao osnivač i direktor pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik. Po njegovom tadašnjem iskazu, raniji vlasnik firme „Agaprom“ Nedžad Agović mu je to sugerisao, kako bi mu preko firme lakše otplatio dug, za obavljene građevinske radove u iznosu od preko 30.000,00 KM, mada iz podataka iz registra proizilazi da je osnov, odnosno osnivački akt ugovor o prenosu vlasništva broj: 07/03 od 25.12.2003. godine. Međutim, po ocjeni suda, to na čiju inicijativu je optuženi postao osnivač i direktor firme „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik, nije od posebnog značaja prilikom ocjene njegove odgovornosti za djelo koje mu je stavljeno na teret. Prijedlog Agovića da osnuje firmu, u tom pogledu ne znači ništa posebno, jer je to optuženi mogao učiniti i na bilo čiji drugi prijedlog, ili pak bez ičije sugestije i bilo kakve pomoći. Motiv da mu Agović kasnije preko firme lakše otplati dug, takođe ne umanjuje odgovornost optuženog, jer Agović, niti bilo ko treći optuženog nije mogao natjerati da on preuzme osnivačka prava ranije firme „Agaprom“ i ulogu direktora, niti je protivno njegovoj volji mogao upravljati njegovom firmom(optuženog). Sugestije i prijedlozi, obećanje da će mu obezbjediti dobrog knjigovođu, kontakt sa kupcima i dobavljačima, takođe ne umanjuje odgovornost optuženog kada je u pitanju neobračunati i neplaćeni porez. Ako mu je neko i obećao pomoć, te stvarno pomagao, to ne znači i da je preuzeo obavezu da umjesto njega plaća porez. Pomoć i sugestije bilo koga, a

pogotovu u obezbjeđenju kontakata sa kupcima i dobavljačima, dobro došla je svakom ko se bavi trgovinom, ali to ni u kom slučaju ne može za direktora firme, , kao što je bio optuženi, koji je i isključivi vlasnik iste, predstavljati alibi za davanje lažnih podataka o izvršenom prometu i izbjegavanje plaćanja poreskih obaveza.

Stoga se teza odbrane o nepostojanju odgovornosti optuženog zbog navodnog upravljanja firmom „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik iz sjene, od strane Agovića, koja se na određeni način provlačila, ukazuje neprihvatljivom. Ovo posebno stoga što se i sam optuženi prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka, na izričito pitanje predsjednika vjeća, decidno izjasnio da je firmu osnovao s namjerom da on bude gazda i da je to stvarno i bio, a ne Agović Nedžad. Tom prilikom, optuženi se decidno izjasnio i to da je knjigovođa koji je poručivao robu, činio to po njegovom odobrenju, a ne nečijem tuđem, te da je on lično plaćao carinu preko banaka. U svakom slučaju, čak i da je to išlo mimo njega, firma ne bi bila pošteđena obaveze da obračuna i plati porez, a optuženi kao direktor odgovornosti, jer je direktor taj koji je odgovoran za zakonitost rada firme i izvršenje njenih zakonom propisanih obaveza, uključujući i one koje se odnose na obračun i plaćanje poreza.

Tokom postupka koji je vođen, mnoge činjenice navedene u optužnici su bile nesporne. Tako je bilo nesporno i to da je djelatnost firme, pored ostalog bila i trgovina tekstilom, obućom, kozmetikom i dijelovima za traktore, te da se tom djelatnošću firma i bavila u periodu navedenom u optužnici (od 03.03.2004. godine do 31.12.2005. godine). Nesporno je da se firma mogla baviti i veleprodajom, a što sve proizilazi i iz nalaza i mišljenja vještaka, izvoda iz sudskog registra i iskaza svjedoka inspektora Porezne uprave i Ramulj Vahida.

Takođe, nesporno je i da je optuženi u svojstvu direktora, za potrebe poslovanja firme otvorio transakcijske račune kod Uni Credit Zagrebačke banke i Hypo Alpe Adria Bank Mostar, pod brojevima navedenim u izreci. To je optuženi i sam potvrdio, a to proizilazi i iz izvještaja tih banaka.

Nesporno je, a što optuženi i sam potvrđuje da je imao određeni poslovni odnos sa firmama navedenim u optužnici, kao kupcima: „Univerzal“ d.o.o. K. Dubica, „Deniz“ d.o.o. Bihać, „Holt“ d.o.o. Banja Luka, „Medius“ d.o.o. Banja Luka, „Delfin“, d.o.o. Banja Luka, „Rover“ d.o.o. Doboj, „Artist“ d.o.o. Vitez, „Jankulina“ d.o.o. Banja Luka, „Hrana koop“ d.o.o. Banja Luka, „Hari II“ d.o.o. Novi Travnik i „Elektra“ d.o.o. Novi Travnik.

Isto tako, ukupni ostvareni promet pravnog lica "Tešgrad" d.o.o. Novi Travnik za vremenski period od 03.03.2004. godine do 31.12.2005. godine, naveden u optužnici, a koji proizilazi i iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, izvještaja, optuženi i odbrana nisu osporavali. Nadalje, nesporno je da optuženi nije obračunao, niti je prijavio porez na promet robe u iznosu koji je vještak utvrdio da je trebao obračunati i platiti (599.418,43 KM), nego je u završnom računu za 2005. godinu prikazana poreska obaveza u iznosu od 7.000,00 KM, ali ni taj iznos nije platio.

Da optuženi kao direktor pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik za period obuhvaćen optužnicom, nije obračunao niti platio porez na koji je po zakonu bio obavezan, nego je u namjeri izbjegavanja plaćanja postupao upravo na način naveden u izreci, nesumnjivo proizilazi iz iskaza svjedoka tužilaštva, inspektorica Porezne uprave Novi Travnik Lamija Mujdžić.

Naime, svjedok Lamija Mujdžić tvrdi, da je zajedno sa kolegicom Ćorić Jasnom, izvršila kontrolu obračuna i uplate poreza na promet za period od osnivanja pravnog lica do 31.12.2005. godine, te da su o tome naknadno sačinile i Zapisnik o inspekcijskom nadzoru, utvrđujući visinu poreznih obaveza za navedeni period, a što proizilazi i zapisnika o inspekcijskom pregledu kao zvaničnog akta Porezne uprave, koje je tužilac priložio kao dokaz. Taj zapisnik, te činjenica da optuženi nije postupio po istom, prema svjedoku, bio je osnov za donošenje rješenja kojim je utvrđen ukupan iznos poreznih obaveza firme „Tešgrad“ za navedeni period, a koji iznos odgovara iznosu navedenom u zapisniku.

Prema navodima svjedoka, obračun je izvršen na osnovu dokumentacije, koja je s obzirom na knjigovodstvene i računovodstvene standarde i pravila bila nepotpuna, ali ipak sasvim dovoljna da bi se utvrdila ostvarena realizacija i obračunala visina poreskih obaveza. Riječ je o dokumentaciji koju im je dostavio sam optuženi, uz tvrdnju da je to sve što ima. Da je to upravo tako proizilazi i iz pismene izjave koju je optuženi tada dao Inspektoratu Kantonalnog poreznog ureda Novi Travnik (izjava broj: 10-6-/02-15-1-246-0/06 od 31.07.2006. godine), a u kojoj optuženi izjavljuje da je „dostavio ulazne i izlazne račune za 2004. i 2005. godinu, izvode za bruto bilanse za 2005. godinu, a da nije dostavio bruto bilans za 2004., analitičke kartice, glavne knjige za 2004. i 2005. godinu, te da popis robe na dan 31.12.2004. godine nije izvršio“. Prilikom nadzora, inspektori su imali na uvidu i dokumentaciju dostavljene od strane Tužilaštva, prethodno prosljeđene od carinske uprave, tako da je obračun sačinjen na osnovu postojećih ulaznih faktura, ulaznih faktura dobijenih od carinskih organa, izlaznih faktura, kao i izvoda banaka na kojima je pravno lice imalo otvorene račune, a na koje su

vršeni polozi pazara. Takođe, nakon obavljenog nadzora utvrđeno je i u pomenutom zapisniku konsatatovano da poreski obveznik nije podnio godišnji obračun za 2004. godinu, kako je to propisano odredbama člana 4. Zakona o računovodstvu, kao ni poreznu prijavu za razrez poreza na dobit, što je suprotno odredbama člana 46. Zakona o porezu na dobit privrednog društva, niti konačni PP-MI što je suprotno odredbama člana 26. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Sl. glasnik BiH broj: 62/04). Zbog toga je prema iskazu svjedoka, protiv poreskog obveznika podnešena i prijava.

Nadalje, inspeksijskim nadzorom je utvrđeno da je poreski obveznik podnio godišnji obračun za 2005. godinu, u kojem je obrađena nepotpuna dokumentacija, a finansijski izvještaji su sačinjeni na temelju podataka koji nisu dobiveni iz poslovnih knjiga, što je suprotno odredbama člana 12. i 13. Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH.

Takođe, prema iskazu svjedoka i sadržaju zapisnika, inspeksijskim nadzorom je konstatovano da je poreski obveznik robu nabavljao kako iz inozemstva tako i od dobavljača sa područja BiH, što i optuženi potvrđuje ali, u pogledu robe nabavljene iz inozemstva nije uvećavao vrijednost uvezene robe po Zapisnicima carine, niti je vodio robno knjigovodstvo za 2004. i 2005. godinu.

Takođe, poreski obveznik, prema iskazu svjedoka i sadržaju zapisnika, nije sačinjavao veleprodajne, maloprodajne kalkulacije za nabavljenu robu, niti zapisnike o nivelaciji cijena, platni promet s inozemstvom nije obavljao preko banke, niti sa odobrenjem od Ministarstva da izvrši prijebaj dugovanja i tražbina sa inozemstvom ni za jednu nabavku u toku kontrole, što sve ukazuje da je roba nabavljena gotovinski, za keš, što je u suprotnosti sa odredbom člana 36. stav 1. i 2. Zakona o deviznom poslovanju (Sl. Novine FBiH 35/98), ali, upravo takvo nabavljanje robe - za gotovinu, potvrdio je i sam optuženi.

Nadalje svjedok Mujdžić je potvrdila da je u predmetnom zapisniku o inspeksijskom nadzoru, zajedno sa drugom inspektoricom, ukazala i na nevaljanost dokumentacije poreskog obveznika, koja se ogledala u tome da pravna osoba nije vodila osnovne i pomoćne poslovne knjige prema načelima dvojnog knjigovodstva, te da predloženi bruto bilans za 2005. godinu nije validan dokument za obračun poreza na promet proizvoda.

U navedenom zapisniku se dalje konstatuje, a svjedokinja Mujdžić potvrđuje da je shodno svemu navedenom, kao i izvršene pologe pazara, a zbog čega se ostvareni promet morao tretirati kao krajnja potrošnja, odnosno maloprodaja, inspeksijski organ izvršio obračun poreza na promet proizvoda za 2004. godinu sukladno članu 15. i 16. Zakona na poreznu osnovicu koja za uvezenu robu predstavlja carinsku vrijednost robe. Za robu nabavljenu unutar BiH obračun poreza za 2004. godinu izvršen je shodno odredbama člana 15. zakona i to na poreznu osnovicu koju čini fakturna vrijednost robe, dok je za

2005. godinu obračun poreza izvršen shodno odredbama člana 9 stav. 1. tačka 3. Zakona, u odnosu na robu nabavljenu u inozemstvu, a shodno odredbama tačke 1 istog člana za robu nabavljenu u BiH, a što sve je predstavljalo polaznu osnovicu za obračun poreza na promet proizvoda po realizaciji robe, primjenom koeficijenta učešća tarifa poreza na promet proizvoda.

U vezi ostalih manjkavosti dostupne dokumentacije, zapisnikom je utvrđeno i to da pravno lice, u pogledu izlaznih faktura i narudžbenica sa izjavama za kontrolisani period poslovanja, nije u cjelosti ispunilo uslove iz člana 8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (SL. Novine FBiH 49/02) i člana 5. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga (Sl.glasnik BiH 62/04), te da stoga i nije bilo mogućnosti oslobađanja od plaćanja poreznih obaveza, odnosno prenošenja te obaveze na kupce. Isto kategorički tvrdi i svjedokinja Mujdžić Lamija.

Sve navedeno, kao i vjerodostojnost i tačnost sadržaja zapisnika o inspekcijskom pregledu sačinjenom od strane Porezne uprave- Kantonalni ured Novi Travnik - Inspektorata pod brojem: 10-6/02-15-1-246/06 od 28.08.2006. godine, nesumnjivo potvrđuje i iskaz svjedoka odbrane Ćorić Jasne, takođe inspektorice Kantonalnog poreznog ureda Novi Travnik, koja je sa prethodnim svjedokom vršila inspekcijski pregled. Objema svjedokinjama sud je u cjelosti povjerovao, prihvatajući njihove iskaze kao objektivne i tačne, tim više što su oba u saglasnosti sa sadržajem zvaničnih akata Porezne uprave i drugom materijalnom dokumentacijom, kao i nalazom i mišljenjem vještaka, a u pogledu toka inspekcijskog nadzora i prisustva optuženog, i sa iskazom svjedoka Ramulj Vahida. Po ocjeni suda, niti jedna od njih nije imala nikakvog razumnog razloga da ne govori istinu. Obje svjedokinje su potvrdile da je nadzor obavljen u prostorijama Kantonalnog poreznog ureda Novi Travnik, zbog toga što u prostorijama „Tešgrad“ nije bilo uslova za normalan rad, da su u Kantonalni ured pozivani i optuženi i njegove knjigovođe, da je i optuženi dolazio u ured, te da je sačinjeni zapisnik preuzeo knjigovođa u dogovoru sa optuženim, što je sud i prihvatio.

Uvjerenje Suda da je optuženi Muhamed Kurdić počinio krivično djelo navedeno u izreci presude, na način i vrijeme kako je to navedeno, pored već navedenih dokaza (iskaza svjedoka i zapisnika), nesumnjivo proizlazi i iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke prof. dr. Dževada Šabića, a velikim dijelom i iz iskaza svjedoka Ramulj Vahida.

Tako je vještak finansijske struke u pismenom nalazu i mišljenju i tokom ispitivanja na glavnom pretresu, ukazao na niz manjkavosti i nepravilnosti

dokumentacije pravnog lica „Tešgrad“ , koje po njegovom stručnom mišljenju upućuju na zaključak o nepostojanju uslova za oslobađanje obaveze plaćanja poreza firme „Tešgrad“ d.o.o Novi Travnik, kao obveznika, te zaključak o izbjegavanju optuženog da obračuna i plati poreska davanja propisana poreskim zakonodavstvom.

Naime, prema nalazu i mišljenju ovog vještaka, poslovanje i dokumentaciju firme optuženog su karakterisale slijedeće činjenice, odnosno propusti:

-ista ne sadrži KUF (Knjigu ulaznih faktura) i KIF(Knjigu izlaznih faktura); redni brojevi izlaznih faktura nisu kontinuirani; nije vođena po rednim brojevima knjiga datih narudžbenica-izjava da se roba prodaje bez obaveze obračuna i uplate poreza na promet proizvoda; obaveze po ulaznim fakturama inostranih dobavljača nisu plaćane bezgotovinski tj. preko žiro računa poslovnih banaka, što se odnosi i na obaveze po ulaznim fakturama dobavljača u zemlji, a što je sve propisano članom 4. i 5. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga i članom 9. do 21. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga i članom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima.

U svom iskazu datom na glavnom pretresu vještak finansijske struke je ukazao na manjkavosti u svakoj fakturi ponaosob, ističući da se poreski obveznik, „Tešgad“ ni po jednom osnovu nije mogao osloboditi obaveze obračuna i plaćanja poreza na promet. Naprotiv, mnoge činjenice vještaka upućuju na zaključak da su računi izdavani pro forme, odnosno fiktivno, te da stvarnog prometa robe između nevedenih firmi i firme „Tešgrad“ nije ni bilo.

Prema konačnom nalazu vještaka od 10. 06. 2008. godine i usmenom obrazloženju na glavnom pretresu, tokom 2004. pravno lice „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik, po ulaznim fakturama inostranih dobavljača odnosno UCD uvezlo je robe u vrijednosti od 240.830,35 KM, s tim da ta vrijednost prema procjeni carine iznosi 662.218,03 KM. To uz carinu i carinsko evidentiranje predstavlja ukupnu vrijednost od 768.172,84 KM. Shodno odredbama člana 9. stav 1. tačka 3. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, visina poreznih obaveza, bez zatezних kamata, na tu robu iznosi 147.950,04 KM.

Nadalje, poslujući sa firmama iz Bosne i Hercegovine, „Tešgrad“, je tokom 2004. godine po ulaznim fakturama dobavljača, na kojima stoji klauzula „porez na promet nije obračunat temeljem date narudžbenice i izjave kupca da roba služi za dalju prodaju“, nabavio robe ukupne fakturane vrijednosti od 81.284,63 KM, na što je shodno odredbama člana 15. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, poreski obveznik „Tešgrad“ trebao platiti iznos poreznih obaveza, bez zatezних kamata, u visini od 15.557,25 KM.

Što se tiče obavljenih kompenzacija, vještak ističe da su i one vršene bez reguliranja poreznih obaveza i propisane prateće dokumentacije u prilogu (narudžbenice sa izjavama).

U pogledu robe prodane krajnjim potrošačima putem maloprodaje tj. za gotovinu, što podliježe obavezi obračuna i plaćanja poreza od strane prodavca, vještak je utvrdio da porezni obveznik „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik nije u 2004. godini vršio uplate poreza na promet proizvoda za robu prodatu krajnjim potrošačima putem maloprodaje. tj. za gotovinu, na odgovarajući uplatni račun nadležne PU i pored činjenice da je u 2004. godine na svoje transakcione račune otvorene kod Univerzal banke d.d. Sarajevo, UniCredit Zagrebačke banke i Hypo Alpe Adria Bank izvršio polog gotovine od pazara u ukupnom iznosu od 89.921,15 KM, kojim novcem je vršeno plaćanje carinskih obaveza. Po osnovu takve prodaje, poreska obaveza iznosi 16.153,34 KM.

Što se tiče prijenosa obaveze plaćanja poreza na promet na kupce za robu prodatu u veleprodaji tj. namijenjenu daljnjoj prodaji ispunjenjem zakonom predviđenih uslova, vještak iz dostupne dokumentacije zaključuje, kako se pravno lice „Tešgrad“ nije moglo osloboditi plaćanja poreza na promet proizvoda i usluga na poresku osnovicu ukupne fakturne vrijednosti 278.443,60 KM, koja visina iznosi 53.463,31 KM, a sve zbog neispunjavanja uslova propisanih odredbom člana 8. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga FBiH (Sl. Novine FBiH broj: 49/02). Tako vještak u svom nalazu i mišljenju ukazuje na niz manjkavosti 13 izlaznih faktura za 2004. godinu, konkretizujući nedostatke u odnosu na svaku pojedinačno. Tako, između ostalih izlazna faktura broj 11/04 od 02.10.2004. godine na iznos od 14.349,90 KM, prema kupcu „Univerzal kompany“ d.o.o. Kozarska Dubica ima sljedeće nedostatke: prije svega, ista je nekifirana (nije dobila odgovarajući KIF redni broj te mogućnost daljnjeg manipuliranja istom), ista ne sadrži klauzulu „da se proizvodi prodaju bez obračunavanja poreza na promet na osnovu pismene narudžbenice-izjave kupca, zatim da priložena narudžbenica ne sadrži identifikacioni broj(ID), da je bez poreznog broja i bez uplatnog žiro-računa „Tešgrad“ d.o.o., uz istu nije priložena otpremnica kao potvrda da je roba isporučena. Takođe, vještak ukazuje i na to da navedeno potraživanje nije naplaćeno bezgotovinski.

Gotovo identične nedostatke sadrže i druge fakture. Svi ti nedostaci su veoma detaljno i precizno navedeni u nalazu vještaka i na iste nije bilo primjedbi ni od strane odbrane. Zbog tih nedostataka nisu bili ispunjeni zakonom propisani uslovi za oslobađanje firme „Tešgrad“ od obaveze obračuna i plaćanja poreza na promet.

Prema nalazu vještaka, u toku 2005.godine pravno lice „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik je prema ulaznim fakturama inostranih dobavljača odnosno UCD, uvezlo robe u vrijednosti od 898.289,25 KM. Vrijednost robe međutim, prema procijeni Carine iznosi 2.825.678,43 KM, što uz carinu i carinsko evidentiranje predstavlja ukupnu vrijednost od 3.194.517,35 KM, što je optuženi potpuno zanemarivao. Shodno odredbama člana 9. stav 1. tačka 3. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, visina poreznih obaveza na tu robu bi iznosila 431.211,83 KM.

Po ulaznim fakturama dobavljača iz BiH, na kojima stoji klauzula „Porez na promet nije obračunat temeljem date narudžbenice i izjave kupca da roba služi za dalju prodaju“, pravno lice „Tešgrad“ je u toku 2005. godine nabavilo robe ukupne fakturne vrijednosti od 26.600,48 KM, na što je shodno odredbama člana 15. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga, trebalo platiti porez u visini od 5.320,10 KM.

Takođe, vještak je u svom nalazu utvrdio da porezni obveznik „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik nije u 2005. godini vršio uplate poreza na promet proizvoda za robu prodatu krajnjim potrošačima putem maloprodaje. tj za gotovinu na odgovarajući uplatni račun nadležne PU i pored činjenice da je u 2005. godine na svoje transakcione račune otvorene kod UniCredit Zagrebačke banke i Hypo Alpe Adria Bank izvršio polog gotovine od pazara u ukupnom iznosu od 176.724,68 KM, kojim novcem je vršeno plaćanje carinskih obaveza i obaveza prema dobavljačima u zemlji za robu nabavljenu u BiH. Po osnovu takve prodaje, trebalo je platiti poreske obaveze u iznosu od 23.951,50 KM.

U pogledu prijenosa obaveze plaćanja poreza na promet na kupce za robu prodatu u veleprodaji tj. namijenjenu daljnjoj prodaji ispunjenjem zakonom predviđenih uslova, vještak nalazi, kako se pravno lice „Tešgrad“ nije moglo osloboditi plaćanja poreza na promet proizvoda i usluga na poresku osnovicu ukupne fakturne vrijednosti 401.494,91 KM, a na koju je porezna obaveza iznosila 53.733,37 KM, zbog neispunjavanja uslova propisanih odredbom člana 5. stav 1 tačka 3.,5. i 7, Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga BiH (Sl. Glasnik BiH broj: 62/04). i odredbom člana 9. Pravilnika.

Takođe, pored precizna navedenih manjkavosti izlaznih faktura koji su razlog za nemogućnost oslobađanja, vještak primjećuje i to da pored većeg broja nenumerisanih izlaznih faktura, prikazani redni brojevi idu slijedećim redom: bb, 14,15,28,75,97 i 98/05, počev od 11.05.2005. godine pa do 03.12.2005. godine. To je po vještaku nelogično, budući da bi redni brojevi trebali ići u neprekidnom nizu. Vještak ukazuje i na nesaglasnost proizašlu iz usporedbe sa prikazanim prihodima od prodaje robe iskazanim u Bruto bilansu za 2005. godinu od 277.275,04 KM i Bilansu uspjeha za 2005. godinu od 237.698,00 KM, što je očito manje od prikazanih prihoda po izlaznim fakturama i

polozima pazara, a što sve po mišljenju vještaka ukazuje na nevjerodostojnost tj. friziranost finansijskih izvještaja. U prilog takve ocjene vještak ukazuje i na sadržaj dopisa PU RS Banja Luka broj:06/1.01/0301-713-48/06 od 12.10.2006. godine, a vezano za navodno poslovanje pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o Novi Travnik i „Jankulina komerc“ d.o.o. Banja Luka, po računu od 27.10.2005. godine, gdje je osnivač i odgovorno lice pomenutog pravnog lica izjavilo kako isto preduzeće ne posluje još od 01.01.2004. godine, kao i to da nikada nije čulo za preduzeće „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik i da sa istim nikada nije poslovalo.

Rekapitulirajući poslovanje i porezne obaveze firme optuženog, u dopunskom (konačnom) nalazu i mišljenju vještaka od 10.06.2008. godine, obrazloženom na glavnom pretresu, vještak konstatuje da je pravno lice „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik tokom 2004 i 2005. godine nabavilo robe, kako u inostranstvu tako i od dobavljača iz BiH, u ukupnoj vrijednosti od 4.070.574,99 KM. U isto vrijeme, firma je na svoje žiro račune kod poslovnih banaka izvršila polog gotovine u ukupnom iznosu od 259.708,69 KM, a izdala izlaznih faktura za navodno prodatu robu u veleprodaji u ukupnom iznosu od 689.432,47 KM, da bi na kraju 2005. godine prikazala zalihe u iznosu od svega 3.104,00 KM. Prema postojećoj računovodstvenoj dokumentaciji, s obzirom na ulaz i izlaz, to jest vrijednost nabavljene i prodane robe, zalihe su međutim trebale iznositi 3.129.990,66 KM. Kako su zalihe po popisu na dan 31.12.2005. godine prikazane u iznosu 3.104, 00 KM, to znači da vrijednost nedostajućih zaliha iznosi 3.126.886,66 KM. Kako robe u tom iznosu nema, a po dokumentaciji je nabavljena i ušla u magacin, to znači da je i ona bila predmet prometa koji nije nigdje evidentiran, zbog čega je na istu valjalo obračunati porez na promet. Poreza na taj promet iznosi 452.116, 91 KM poreza, s obzirom na vrijednost robe. Isti je po vještaku jedino mogao biti tretiran kao maloprodaja, jer nema nikakvih dokaza o veleprodaji i kumulativnom ispunjenju svih propisanih uslova za oslobađanje poreza. S obzirom na to, ukupni neplaćeni porez u toku 2004. i 2005. godine, iznosi 599.418, 43 KM.

Prema iskazu vještaka, razlika u iznosu u odnosu na osnovni nalaz i mišljenje po kome je suma neplaćenog poreza iznosila ukupno 566.901,14 KM , posljedica je greške zbog pretarifiranja nedostajućih zaliha dijelom na nižu tarifu poreza, što je učinjeno u osnovnom nalazu, a za što nija bilo zakonskog osnova. Grešku u tarifiranju, vještak je dakle uočio, otklonio i obrazložio, kako u pismenoj dopuni nalaza, tako i na glavnom pretresu.

Iako se radi o velikoj vrijednosti nedostajućih zaliha, pa slijedom toga velikom iznosu neobračunatog i neplaćenog poreza na iste, odbrana u toku

postupka nije ni na koji način osporila postojanje i vrijednost tih nedostajućih zaliha, niti iznos poreske obaveze koju je vještak utvrdio na tu vrijednost. Na izričit upit suda, optuženi prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka odbrane, nije imao nikakvog obrazloženja u vezi s tim gdje je ta roba koja je po dokumentaciji nabavljena, njena prodaja nigdje nije evidentirana, a ipak je nema i nije prikazana u zalihama. Na dalji upit suda da li je bilo eventualno provala u magacin, požara i slično, optuženi se decidno izjasnio da nije, što sve ukazuje da je roba u navedenoj vrijednosti prodana u maloprodaji, za gotovinu, a da to nije nigdje evidentirano, niti je na nju obračunat i plaćen porez na promet, a trebao je biti.

Visinu obračunatog poreza poreske obaveze koju je vještak obračunao, odbrana nije direktno osporavala ni u ostalom dijelu, ali je ukazivala da je nalaz i mišljenje zasnovan na nepotpunoj dokumentaciji, što sud nije mogao prihvatiti iz više razloga. Prije svega, za vjerodostojnost i kompletnost dokumentacije odgovoran je upravo optuženi. On je morao obezbjediti uredno i zakonito vođenje poslovnih knjiga i sve dokumentacije. I prema iskazu svjedoka Ramulj Vahida, optuženi je taj koji je knjigovođa davao dokumentaciju, a on je samo knjižio, onakvu kakva jeste. Knjigovođa je nije mogao napraviti valjanom, ako je ona došla manjkava. Pored toga, prema iskazu vještaka, dostupna dokumentacija je i prema vještaku, bila sasvim dovoljna u pogledu utvrđivanja osnovice i iznosa poreza.

Uz to, iz podataka u spisu proizilazi da je i sam optuženi, već prilikom saslušanja kod tužioca, u prisustvu tadašnjeg branioca, bez ikakvih primjedbi usmjerenih ka dokumentaciji i sam predložio da se visina poreznih obaveza utvrdi vještačenjem, što je sada i urađeno.

Nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke sud je u cjelosti prihvatio u njegovom finansijskom dijelu, ocijenivši ga objektivnim i datim u skladu sa pravilima struke, a primjedbe odbrane neosnovanim. (Što se tiče iznešenih pravnih ocjena vještaka, iste nisu u njegovoj, nego u nadležnosti suda, zbog čega iste nisu ni uzete u obzir). Prihvatajući nalaz i mišljenje u navedenom dijelu, sud je imao u vidu i to da odbrana optuženog ničim konkretnim nije dovela u ozbiljnu sumnju nalaz i mišljenje vještaka u tom dijelu, uključujući i i visinu utvrđenih poreskih obaveza. Uz to, po ocjeni suda, vještak nije imao nikakvog razloga za subjektivizam na štetu optuženog, a radi se o stalnom sudskom vještaku, doktoru nauka iz oblasti u kojoj je vještačio.

U skladu sa izvršenom korekcijom nalaza u pogledu konačnog iznosa izbjegnuto poreza, tužilac je na osnovu člana 275. ZKP BiH, nakon izvođenja dokaza, izvršio izmjenu optužnice, čemu se odbrana nije protivila,

te je sud imajući u vidu da se radi o zakonom utvrđenom pravu tužioca, prihvatio takvu izmjenu.

Sud je u cjelosti kao vjerodostojnu i valjanu prihvatio i dokumentaciju navedenu na strani 4., 5., 6., 7. i 8. obrazloženja ove presude, koju je tužilac priložio kao dokaze 3 do 94, budući da njihova vjerodostojnost, valjanost i sadržaj ničim nije dovedena u pitanje. Radi se o aktima organa i tijela izdatih u okviru njihove djelatnosti. Ovakva ocjena suda, nesumnjivo je potvrđena iskazima svjedoka inspektora poreske uprave i vještaka finansijske struke, koje je sud prihvatio.

Što se tiče iskaza svjedoka Ramulj Vahida, koji je sud takođe prihvatio budući da u suštini ni u čemu bitnom ne protivrječi već pomenutim, prihvaćenim iskazima svjedoka i materijalnoj dokumentaciji, ni taj iskaz ničim ne dovodi u pitanje pomenute zaključke i ocjene suda. Naprotiv, u suštini, i on potkrepljuje sve ono što je do sada već navedeno. Naime, i svjedok Ramulj Vahid je kako na pretresu, tako i u izjavi tužiocu navedenoj u zapisniku o saslušanju svjedoka broj: KT-223/06 od 29.06.2007. godine, pri kojoj izjavi je ostao i na glavnom pretresu, u globalu potvrdio već iznešene manjkavosti u dokumentaciji i neregularnosti u poslovanju, te neodgovornom odnosu optuženog prema poreskim i drugim obavezama. Isti je nedvosmisleno izjavio da je on samo radio bruto bilans za 2005. godinu, te izvršio registraciju firme u skladu sa novim zakonom o PDV-u, da ga je optuženi pokušao angažovati za obavljanje knjigovodstvenih poslova jer je i prethodno nešto pomagao knjigovođi Dediću (zbog njegove bolesti) i uradio taj bilans za 2005. godinu i PDV registraciju, ali da on nije pristao na dalje angažovanje upravo zbog toga što mu optuženi i pored njegovih brojnih upozorenja nije dostavljao finansijsku dokumentaciju na osnovu koje bi bilo moguće uredno voditi knjigovodstvo firme. Napominje da prije nego što je lično sačinio bruto bilans za 2005. godinu, to pokušavao uraditi prethodni knjigovođa Dedić Džemil, koji je bio angažovan od strane optuženog, ali je prema iskazu Ramulja, knjigovođa Dedić na kraju otkazao saradnju takođe zbog nedostavljanja dokumentacije od strane optuženog na osnovu koje bi se vodilo uredno knjigovodstvo i sačinio valjan bilans. Nakon toga, on (Ramulj) je sačinio bilans na bazi onoga što mu je optuženi dostavio. Svjedok takođe ističe da je optuženog lično u više navrata upozoravao i na to koji su to zakonom propisani uslovi da bi se oslobodio plaćanja poreza, ali da optuženi nije dostavljao ništa od toga što je on (svjedok) tražio. Prema svjedoku, razlog za takvo ponašanje optuženog je što je želio „da bude fiktivan, a i bio je sve do PDV registracije“, koju je on obavio za optuženog u toku 2006. godine. Što se tiče obavljenog inspekcijskog pregleda, i ovaj svjedok potvrđuje navode

inspektora o njegovom prisustvu tom pregledu ali i samog optuženog; o zahtjevima optuženom da dostavi svu potrebnu dokumentaciju i njegovoj tvrdnji da je to što je dao sve čim raspolaže; o sačinjavanju zapisnika od strane inspektora i njegovom preuzimanju po usmenom ovlašćenju optuženog; kao i tvrdnje da ni on niti optuženi Kurdić nisu imali nikakvih primjedbi na zapisnik. Svjedok takođe naglašava da je sva dokumentacija koja je njemu dostavljena na knjiženje, vraćena firmi, te da je zatim otišla u poreznu upravu a kod njega nije ostalo ništa. Uz to svjedok ukazuje i na neodgovoran odnos optuženog u odnosu na izvršenje ostalih obaveza, među kojima i obaveze plaćanja zaposlenih radnica, zbog čega su iste veoma brzo odlazile. Svjedok potvrđuje dostavljanje popunjenih naloga za uplatu poreza koje su dolazile iz Mostara, a koje je optuženi samo ostavljao u kancelariji i pored njegovih upozorenja da se to mora platiti.

U toku glavnog pretresa, kao svjedok odbrane saslušan je i sam optuženi Kurdić Muhamed. Tom prilikom isti je potencirao da je firmu osnovao na nagovor Agovića, koji mu je obećao lakšu otplatu duga, angažovanje knjigovođe i obezbjeđenje dobavljača. Tvrdio je da je robu uglavnom naručivao njegov knjigovođa Dedić Džemil, u pravilu telefonski, a on se angažovao na obezbjeđenju kupaca koji su robu prodavali po pijacama. Potvrdio je da je robu nabavljao za gotovinu, a preko banaka samo plaćao carinu. Robu je prodavao firmama navedenim u optužnici, davao na odgođeno plaćanje, te su mu neki kupci ostali dužni. Tom prilikom optuženi je takođe tvrdio da on kao nestručna osoba nije bio upoznat o pravima i obavezama direktora, a u pogledu poreza, da su mu tokom cijelog poslovanja pravnog lica „Tešgrad“ knjigovođe govorile da ništa ne brine za porez i da će oni srediti da sve bude u redu. Negirao je da je upoznat sa sadržajem zapisnika o inspeksijskom nadzoru, kao i to da je ovlastio Ramulja da ga pružme, što je u suprotnosti sa njegovom, već pomenutom izjavom datom tužiocu dana 23.02.2007. godine, u prisustvu branioca.

Međutim, iskaz optuženog, u pogledu razloga za neobračunavanje i neplaćanje poreza, o obećanju knjigovođe i njegovom pouzdanju da će to on srediti, te njegovoj nestručnosti i neznanju o postojanju, sud nije mogao prihvatiti. Iskaz optuženog u tom dijelu je ocijenjen pristrasnim i sračunatim na pokušaj izbjegavanja odgovornosti. Isti je u suprotnosti sa dokazima koje je sud iz već navedenih razloga prihvatio kao valjane i objektivne.

Odgovornosti za postupanje suprotno zakonu i izbjegavanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom, niti jedan direktor, pa ni optuženi se ne može osloboditi pozivanjem na neposjedovanje znanja o obavezi plaćanja poreza jer je opšte poznata stvar da onaj ko se bavi bilo kakvim prometom robe i usluga, podliježe oporezivanju. S tim svakako ne treba mješati

praktično znanje da neko i sam obračuna i utvrdi iznos poreza. Ukoliko je neko osnivač i direktor firme, mora znati i kakve su njene obaveze, a u vezi sa svim onim što ne zna, mora pitati zvanične organe države i onoga ko to zna, te mora obezbjediti stručno lice koje zna obračunati porez u skladu sa zakonom i uraditi sve drugo za šta on nije stručan ili iz drugih razloga ne može ili ne želi da radi lično. Isto tako, nelogično je da ukoliko neko zna da mora platiti carinu i to uredno čini, da u isto vrijeme ne zna da mora platiti i porez.

Tvrđnja optuženog i teza odbrane o neznanju optuženog se ukazuje neosnovanom, pogotovo ako se ima u vidu sadržaj njegovog iskaza datog na pomenuti zapisnik pred tužiocem, u toku istrage, kada se decidno izjasnio da je bio upoznat i sa zapisnikom o izvršenom inspeksijskom nadzoru, a u istom je konstatovano sve kako i šta trebalo uraditi, po kojem propisu i koliki je iznos neplaćene poreske obaveze (zapisnik mu je prethodno predočen). Tada je optuženi i lično, zajedno sa svojim braniocem predložio da se putem vještaka utvrdi stvarni iznos izbjegnutih poreznih obaveza, kako bi ga platio, a što je u toku ovog postupka i učinjeno (obavljeno vještačenje). Međutim, optuženi ni poslije toga nije ništa platio, što jasno upućuje na zaključak da nije riječ ni o kakvom neznanju, nego namjeri izbjegavanja.

Pored teze o neukosti i neiskustvu optuženog, odbrana i sam optuženi su potencirali navodna obećanja knjigovođe da će sve srediti i da će sve biti uredno. U vezi s tim ne samo da nisu pruženi nikakvi konkretni dokazi, nego i iz provedenih dokaza (već pomenuti iskaz knjigovođe Ramulja) proizilazi sasvim suprotno.

Uz to, valja naglasiti da nikakva obećanja koja nemaju uporišta u zakonu ne mogu biti opravdanje za bilo kakve propuste i nezakonite radnje. Optuženi nije mogao očekivati da će obavezu plaćanja poreza, umjesto njega preuzeti neko drugi, a ako nisu ispunjeni zakonom predviđeni uslovi za oslobađanje (za šta nema nikakve šanse kod gotovinskog plaćanja, čak i kada bi svi drugi uslovi bili ispunjeni), onda se nema ni bilo kakvog sređivanja zasnovanog na zakonu, da se ne plati porez. Optuženi je bio taj koji je dostavljao dokumentaciju knjigovođi, a on je dalje evidentirao u skladu sa knjigovodstvenim propisima. U svakom slučaju, knjigovođa nije mogao proknjižiti nešto što nema podloge u dostavljenoj dokumentaciji, te tako nije mogao prikazivati da je optuženi oslobođen obaveze plaćanja poreza, ako nisu bili ispunjeni uslovi za to.

Sređivanje u smislu falsifikovanja i lažnog prikazivanja je nešto sasvim drugo. Iskaz svjedoka Ramulja i svi drugi povedeni dokazi upućuju na zaključak da se optuženi upravo takvom sređivanju nadao, jer da je imao namjeru plaćati svoje poreske obaveze, on bi to činio u bilo kom iznosu, jer bi

se sve što je plaćeno svakako uzelo u obzir. Optuženi međutim nije ništa platio ne samo tokom 2004. i 2005. godine, nego ni kasnije.

Na neosnovanost navedene teze odbrane ukazuje i iskaz svjedoka Ramulj Vahida, kako u toku postupka, tako i u toku istrage, koji je bio veoma ubjedljiv u tvrdnji da je i sam više puta upozoravao optuženog na nužnost plaćanja poreza, da su dolazili nalozi iz Mostara, a da ih je optuženi samo ostavljao u kancelariji, nepostupajući po istim i neplativši na ime poreza niti jedne KM. Prema tome, čak i kada bi se prihvatile tvrdnje o neznanju (koje ni u kom slučaju ne bi opravdavalo optuženog), to bi se eventualno moglo odnositi samo na početnu fazu – početak rada, a ne i kasnije. Stvari su u tom pogledu bile kristalno jasne nakon dobijanja pomenutih naloga iz Mostara, a pogotovo nakon saznanja za rezultat izvršenog inspekcijskog nadzora.

Takođe samo prebacivanje odgovornosti na knjigovođe ne može opstati, ni iz razloga što je optuženi bio direktor i kao takav odgovoran za zakonit rad firme, a knjigovođe je upravo on angažovao i to bez pismenog sačinjenog ugovora, što takođe govori o njegovim manirima i pristupu u poslu. Kada se svemu navedenom doda činjenica da je optuženi i ranije kažnjavan za krivično djelo prijevare, kao i da se protiv njega upravo pred Opštinskim sudom u Bijeljini vodi još jedan krivični postupak zbog krivičnog djela poslovne prevare, sud nalazi da je optuženi, suprotno navedenim tvrdnjama, u svemu postupao sa jasnom namjerom da izbjegne plaćanje poreznih obaveza i da su u tom cilju i dati lažni podaci o činjenicama koje se odnose na činjenice koje su od odlučnog uticaja na utvrđivanje iznosa poreskih obaveza.

Imajući u vidu sve što je navedeno, te činjenicu da se radilo o izbjegavanju plaćanja poreza propisanog poreznim zakonodavstvom (ranije citiranim odredbama zakona) u iznosu koji prelazi iznos od 200.000,00 KM, sud nalazi da su se u radnjama optuženog navedenim u izreci ove presude stekla sva bitna obilježja produženog krivičnog djela porezna utaja iz člana 210 stav 3 Krivičnog zakona BiH. Naime, u konkretnom slučaju, po ocjeni suda radi se o istovrsnom postupanju i istovrsnim djelima optuženog kao odgovornog lica - izbjegavanju poreskih obaveza, odnosno poreznoj utaji učinjenoj na isti način u toku poslovanja jednog te istog pravnog lica „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik, u 2004 godini i 2005 godini, dakle u vremenskom kontinuitetu od dvije godine uzastopno, tako da porezna utaja učinjena u toku 2004. godine (koja s obzirom na iznos predstavlja kvalifikovani oblik iz tačke 2) i ona učinjena u toku 2005. godine (koja s obzirom na iznos izbjegnuto poreza predstavlja kvalifikovani oblik iz tačke 3) čine jednu jedinstvenu cjelinu. Time su ispunjeni i svi elementi koji shodno članu 54 Krivičnog zakona BiH predstavljaju konstitutivne elemente propisane

zakonske konstrukcije produženog krivičnog djela porezna utaja iz člana 210. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

Navedene radnje optuženi je po ocjeni suda preduzeo sa umišljajem, potpuno svjestan svog djela i posljedica preduzetih radnji, čije je izvršenje htio. Uz to, optuženi je po ocjeni suda bio u takvom psihičkom stanju da je mogao shvatiti značaj djela i upravljati svojim postupcima. Njegova uračunljivost ničim nije dovedena u pitanje ni od strane odbrane. Stoga je sud optuženog, koji je osnivač i vlasnik firme „Tešgrad“ d.o.o. Novi Travnik i odgovorno lice - direktor istog, proglasio krivim za krivično djelo porezne utaje iz člana 210. stav 3. KZ BiH.

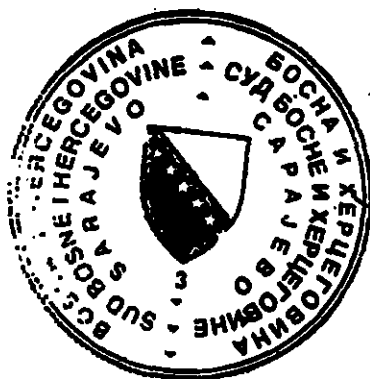
Za navedeno krivično djelo, Sud je optuženom odmjerio kaznu u granicama zakonom propisane za ovo krivično djelo (članom 210. stav 3. KZ BiH propisana je kazna zatvora u trajanju od najmanje 3 godine), a imajući u vidu svrhu kažnjavanja, te uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču na visinu kazne, a posebno pobude iz kojih je djela učinjeno, jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra, stepen krivične odgovornosti optuženog, okolnosti pod kojim je djelo učinjeno, njegov raniji život, osobne prilike i držanje nakon učinjenog krivičnog djela, te imovno stanje optuženog. Kao olakšavajuće okolnosti, Sud je optuženom uzeo porodičnu situaciju (oženjen, otac troje djece), kao i lošu materijalnu situaciju (koja tvrdnja ničim konkretnim nije potkrijepljena, ali je tužilac nije ni osporavao), dok je otežavajuće okolnosti našao u njegovoj ranijoj osuđivanosti presudom Općinskog suda u Tešnju broj: K.75/03 od 16.08.2005. godine za krivično djelo prijevare iz člana 282. stav 1. KZ-a FBiH kojom mu izrečena uvjetna osuda u trajanju od 3 mjeseca kao i činjenici da se radi o dosta velikom iznosu utajenog poreza (skoro 600.000,00 KM), koji gotovo tri puta premašuje iznos od 200.000, 00 KM koji predstavlja obilježje kvalifikovanog oblika ovog krivičnog djela iz tačke 3., kao najtežeg oblika za koji je propisana kazna od najmanje 3 godine zatvora.

Po ocjeni suda, izrečena kazna zatvora je srazmjerna težini učinjenog krivičnog djela i adekvatna ličnosti učinioca. Sud je takođe mišljenja da će ovakva kazna jasno izraziti društvenu osudu krivičnog djela, kao i da će uticati kako na samog optuženog da ubuduće ne čini ova i druga krivična djela, tako i na druge da ne čine krivična djela.

Polazeći od principa da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, Sud je na osnovu člana 110. i 111. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine odlučio da se od optuženog oduzme imovinska korist koju je pribavio krivičnim djela, a koji odgovara visinini iznosa utajenog poreza od 599.418,43 KM.

S obzirom da je optuženi oglašen krivim, isti je na osnovu člana 188. stav 1. u vezi sa članom 186. stav 2. ZKP-a BiH obavezan da plati troškove krivičnog postupka, ali će visinu istih Sud odrediti posebnim rješenjem nakon pribavljanja svih potrebnih podataka, budući da u momentu presuđenja nije moguće definisati konačne troškove odbrane po službenoj dužnosti, koji ulaze u troškove krivičnog postupka, koje će optuženi morati platiti.

Zapisničar
Bojan Avđić

Predsjednik vijeća

Sudija
Jusufović Mirza

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba Apelacionom vijeću ovog suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog otpravka iste.